Evaluatie pilotperiode 2022-2024 buitenzwembad ’t Ploensjbad

13 januari 2025

Inleiding

Op 29 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten om het exploitatiejaar 2022 van de buitenzwembaden ’t Sweeltje en ‘t Ploensjbad als pilotperiode te beschouwen en deze exploitaties samen met de burgerinitiatieven te evalueren.

In oktober 2022 heeft deze evaluatie plaatsgevonden. Destijds werd geconcludeerd dat nog ondersteuning van de gemeente nodig is. Om een gedegen afweging voor de toekomst te maken is de gemeenteraad voorgesteld om de pliotperiode met twee jaar te verlengen.

Op 30 maart 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de pilotperiode gedurende 2023 en 2024 voort te zetten. Daarbij heeft de gemeenteraad het college onder meer opgedragen om de pilotperiode te evalueren.

Deze evaluatie van de pilotperiode is tot stand gekomen in overleg met Stichting ’t Ploensjbad. Omwille van de overzichtelijkheid wordt onderscheid gemaakt in de onderdelen technisch, maatschappelijk, financieel, bestuurlijk en organisatorisch. Sommige aspecten kennen wellicht enige overlap, in dat geval is gekozen voor het onderdeel waarmee dat aspect het meeste raakvlak heeft.

Het doel van de evaluatie is onder meer gelegen in het herkennen van sterktes en zwaktes van de exploitatie en het benoemen van kansen en bedreigingen in de toekomst. Dit kan bijdragen aan het verhogen van de toekomstbestendigheid en levensvatbaarheid van de buitenzwembaden.

A. Technisch (installatie, bouwwerken, onderhoud, etc.)

Zwakte:	De staat van het terrein ten tijde van de overname door het burgerinitiatief was redelijk. Wel nemen de onderhoudswerkzaamheden elk jaar toe. Afgezien van de technische problemen (zie verderop) worden meer verzakkingen geconstateerd en het zeil vertoont elk jaar meer (bruine) vlekken. Men heeft ook wel eens opmerkingen gekregen van bezoekers. Hoewel de Stichting aandacht heeft besteed aan de representativiteit, is men huiverig om ‘grotere’ zaken aan te pakken omdat er veel onzekerheid is over de toekomst. Het liefst zou men het bad/terrein een facelift geven, maar de Stichting is bang voor kapitaalvernietiging, omdat de afgelopen jaren onduidelijk was of het bad in de toekomst open kan blijven. De onzekerheid over de toekomst enerzijds en de sloop/nieuwbouw van het MFA anderzijds vormen een drempel om nu al zaken op te pakken. Daarmee loopt men ook kansen mis om nieuwe bezoekers / doelgroepen aan te boren. De Stichting heeft de indruk dat de bekende bezoekers wel (blijven) terugkomen.
Actie:	De Stichting heeft zich actief ingezet om het terrein netjes te krijgen. De handen zijn uit de mouwen gestoken. Er is een grote mate van betrokkenheid, verantwoordelijkheidsgevoel en eigenaarschap om het terrein en de bouwwerken, voor zover mogelijk, in een nette en deugdelijke staat te houden.

Sterkte:	Ondanks de staat van het zwembad was er nog veel animo om te komen zwemmen. Blijkbaar schrijven de bezoekers het zwembad niet snel af. Dit geeft een indruk van een groot draagvlak om te (blijven) zwemmen bij ’t Ploensjbad. In de (nabije) toekomst wordt het MFA opgeleverd, waardoor de omgeving weer netjes wordt en bovendien gebruik kan worden gemaakt van faciliteiten van het MFA (toiletten, entree, winkeltje). Als besloten wordt om het bad open te houden en investeringen te doen, zijn de drempels om zelf meer zaken op te gaan pakken weggenomen.

Zwakte:	De verouderde installatie(s) hebben hun gebreken en vergen veel inzet van de vrijwilligers. Dit valt met de huidige verouderde installatie vrijwel niet te voorkomen. Het valt ook niet te voorspellen wanneer een gebrek zich gaat voordoen. Het gebrek aan onderhoud in het verleden draagt hier ook aan bij.
Actie:	Met het oog op nieuwe wet- en regelgeving heeft de Stichting een nieuwe wateranalysemeter aangeschaft. De Stichting heeft vrijwilligers met uiteenlopende technische achtergronden bereid gevonden om te helpen met het bedienen van de installaties. Ook heeft men een technisch bureau bereid gevonden om deze vrijwilligers nadere instructies te geven. Daar heeft men nog mee gewacht vanwege de onduidelijkheid over de toekomst.
Sterkte:	Door de Stichting is adequaat gereageerd op ontwikkelingen. De Stichting denkt vooruit en neemt initiatief om te komen tot oplossingen.

Zwakte:	Als gevolg van de sloopwerkzaamheden bij de Roerhal was er op momenten geen water of elektriciteit beschikbaar bij het zwembad. Op enig moment heeft Enexis de elektriciteit zelfs afgesloten omdat er een gevaarlijke situatie was ontstaan als gevolg van de sloopwerkzaamheden. Ook hebben de sloopwerkzaamheden invloed gehad op de doseerinstallatie. De elektronische onderdelen daarvan werkten niet meer naar behoren. Als gevolg daarvan moest tijdelijk handmatig worden gedoseerd. Dat is niet wenselijk gelet op het borgen van de waterkwaliteit.
Actie:	Na het bericht van Enexis heeft de gemeente een aggregaat gehuurd om het zwembad toch van elektriciteit te voorzien.
Sterkte:	De Stichting heeft zich flexibel opgesteld naar aanleiding van het bovenstaande en heeft daar naar beste vermogen naar gehandeld.

Zwakte:	Er bestond en bestaat onduidelijkheid over de planning en duur van de bouwwerkzaamheden. Daardoor is onduidelijk welke werkzaamheden de Stichting voor seizoen 2025 al kan uitvoeren zonder dat die werkzaamheden in een later stadium wellicht nodeloos blijken te zijn. Indien de Stichting voor het seizoen 2025 nog geen gebruik kan maken van het MFA zal moeten worden bezien of opnieuw een beroep kan worden gedaan op units, hetgeen een aanzienlijke kostenpost voor de gemeente zal opleveren.
Actie:	De Stichting heeft geen invloed op de planning en duur van de bouwwerkzaamheden. Wel probeert de Stichting vooruit te denken en rekening te houden met verschillende scenario’s, zodat men klaar staat wanneer dat aan de orde is.
Sterkte:	Zodra de werkzaamheden bij het MFA voltooid zijn kan de Stichting echt aan de slag.

Zwakte:	Omdat het een buitenzwembad betreft, wordt de waterkwaliteit relatief snel beïnvloed door het weer en de elementen. Zon, regen en bladeren hebben invloed

op de waardes. Ook de omstandigheid dat het bad soms dagen gesloten is en dan weer open heeft invloed op die waardes. Deze omstandigheden zijn niet tot nauwelijks te voorkomen gelet op de aard van een buitenzwembad.

Actie: De Stichting heeft onderzoek gedaan naar de aanschaf van een zwembadstofzuiger. Deze stofzuiger is vervolgens door de gemeente aangekocht. Het eerste jaar functioneerde de stofzuiger prima. Op dit moment functioneert hij minder goed. De Stichting gaat hiervoor de leverancier benaderen. Desondanks is het altijd gelukt om de waterkwaliteit op orde te houden. De Stichting heeft vrijwilligers met uiteenlopende technische achtergronden bereid gevonden om te helpen met het bedienen van de installaties. Ook heeft men een technisch bureau bereid gevonden om deze vrijwilligers nadere instructies te geven. Daar heeft men nog mee gewacht vanwege de onduidelijkheid over de toekomst.

Sterkte: De Stichting is in staat om te leren van ervaringen uit het verleden, initiatief te nemen en stappen te zetten om tot structurele oplossingen te komen.

Zwakte: Als gevolg van de sloopwerkzaamheden ontbrak het aan een kassa/winkeltje. In overleg met de gemeente zijn in seizoen 2024 (weliswaar op kosten van de gemeente) units geplaatst (toiletten en entree/winkeltje). Gedurende het gebruik van de units constateerde men dat de plaatsing/oriëntatie daarvan beter kan.

Actie: De Stichting heeft gezorgd voor de inrichting van het winkeltje, waaronder een diepvries en dubbele koelkast die zij heeft verkregen door schenking/sponsoring.

Sterkte: Na oplevering van het MFA kan gebruik worden gemaakt van de voorzieningen daarvan. Er komen loketten aan de zijde van het zwembad voor kassa en keuken. Deze voorzieningen zijn strategisch goed gelegen/georiënteerd.

B. Maatschappelijk

Zwakte: De indruk kan ontstaan dat het buitenzwembad ‘slechts’ een bak met water is, door de exploitant of door bezoekers. Dat draagt niet bij aan de leefbaarheid, betrokkenheid en de exploitatiemogelijkheden. Ook kan dat afbreuk doen aan het onderzoeken en benutten van mogelijkheden tot kruisbestuiving, verbinding en behalen van (beleidsmatige) doelstellingen op het gebied van samenleving, gezondheid, leefbaarheid etc. Afname van activiteiten/samenwerking/omzet kan leiden tot minder investeringen/vernieuwingen, hetgeen een negatieve spiraal in gang kan zetten.

Actie: De Stichting heeft ideeën over maatschappelijke elementen en het zoeken van verbinding met andere verenigingen/initiatieven. Zo zijn zwemlessen (natte gym) via de basisschool georganiseerd, de wens bestaat om ook de basisschool in Posterholt daarbij te betrekken. Ook heeft men discozwemmen georganiseerd (als alternatief voor de disco in de Blokhut) en bezoekt Kleur dagbesteding het zwembad. In de toekomst wil men inspelen op zwemlessen voor bijvoorbeeld Oekraïners of arbeidsmigranten en het lokale jeugd- en jongerenwerk. In de pilotperiode heeft de Stichting al samengewerkt met Stichting Leergeld. Ook overweegt men om aan te sluiten bij Rookvrije Generatie.

Sterkte: Ondanks de onduidelijkheid over de sloop/nieuwbouw en de invloed van die werkzaamheden op de beleving, heeft de Stichting al stappen ondernomen om activiteiten te organiseren en verbinding te zoeken met andere (maatschappelijke)

initiatieven. De Stichting ziet ruimte en kansen om haar bereik in de toekomst te vergroten.

C. Financieel

Zwakte:	De omzet is grotendeels afhankelijk van weersomstandigheden tijdens een relatief korte periode in het jaar. Dit is niet tot nauwelijks te voorkomen gelet op de aard van een buitenzwembad. In 2024 kwam het seizoen pas laat op gang vanwege het weer. Vooral de dagkassa-omzet liep daardoor minder dan gehoopt en verwacht. Het voorjaar is erg belangrijk, er is dan nog veel animo om na een koude periode weer te gaan zwemmen. Ook zijn veel mensen nog niet op vakantie en kan het water in die periode opwarmen.
Actie:	De Stichting beschrijft in haar businesscase diverse ideeën om inkomsten te genereren, zoals actief adverteren (ook in Duitsland), het exploiteren van een terras, ook voor dagjesmensen, het beschikbaar stellen van abonnementen in ruil voor sponsoring, baantjes zwemmen en discozwemmen. Daar is nu nog weinig actie op ondernomen omdat men het zwembad, vanwege de sloopwerkzaamheden en onduidelijkheid over de toekomst, nu nog niet op een waardige manier in de markt kan zetten.
Sterkte:	Men merkt dat ondanks het natte voorjaar, ongeveer evenveel abonnementen werden verkocht. De Stichting is zich bewust van de gevolgen van een slechte zomer en de beperkte exploitatiemogelijkheden vanwege de korte openstelling.

Zwakte:	Vanwege de sloop/nieuwbouw van het MFA, en de weerslag daarvan op het zwembad, en tevens de onduidelijkheid over de toekomst van het zwembad, is de Stichting geremd in het actief benaderen van sponsoren. Men wil de sponsoren namelijk ook iets te bieden hebben en een representatief zwembad neerzetten waarmee sponsoren zich willen associëren. Bij voorkeur bindt men sponsoren voor langere termijn.
Actie:	Vanwege het voorgaande zijn nog geen relevante acties ondernomen.
Sterkte:	Er is potentieel op het gebied van sponsoren / naamsbekendheid, bijvoorbeeld door samenwerking te zoeken met recreatiebedrijven/campings/b&b's.

Zwakte:	Vanwege het bestaan van andere (buiten)zwembaden in de regio (bijvoorbeeld de Weerderhof in Linne, de Roerdomp in Roermond, het Eurobad in Maasbracht) en de ligging in een relatief dunbevolkt gebied is het verzorgingsgebied beperkt.
Actie:	Door het vergroten van het activiteiten-aanbod in de toekomst (zie ook hierboven), te werken aan naamsbekendheid/zichtbaarheid) en het gericht reclame maken bij doelgroepen (bijvoorbeeld flyers neerleggen bij campings) probeert de Stichting een maximaal bereik te bewerkstelligen.
Sterkte:	Met name voor de inwoner van Roerdalen is 't Ploensjbad (naast 't Sweeltje) een aantrekkelijk zwembad, vanwege de ligging dichtbij. Jeugd kan op de fiets. Ook speelt de sociale component mee (het tegenkomen van bekenden, klasgenootjes, etc.). Daarnaast is de lage entree een plus ten opzichte van de overige baden in de regio.

Zwakte:	Voorheen konden versnaperingen enkel bij de Roerhal worden gekocht. Daarnaast is vlakbij het zwembad een supermarkt gelegen waar bezoekers drinken en eten halen in plaats van bij het zwembadwinkeltje.
Actie:	In 2024 heeft men een eigen winkeltje geopend. De Stichting maakt afspraken met ondernemers om de voorraad tegen gunstige tarieven in te kopen. Men hoopt de inkoop in de toekomst te kunnen combineren met het MFA. Er wordt bijgehouden welke producten goed worden verkocht en welke marges men daarop heeft. Daarbij ziet men mogelijkheden om zich te onderscheiden van bijvoorbeeld de supermarkt, qua assortiment maar ook vanwege de koeling van de producten.
Sterkte:	De Stichting heeft aandacht voor behoeften/wensen van de bezoekers en weet daarmee extra inkomsten te vergaren. De relatief lage prijzen dragen bij aan de beleving (bijvoorbeeld kinderen die op een laagdrempelige manier leren met geld om te gaan, gezinnen met kinderen die geen exorbitante bedragen kwijt zijn). In de toekomst kan een groter assortiment worden gevoerd vanwege de voorzieningen van het MFA.

Zwakte:	De entree is relatief laag (€ 3,50 dagkaart). Dit zorgt voor beperkte inkomsten.
Actie:	De lage entree is een kenmerk waaraan men zo min mogelijk wil tornen. Men wil ook zo veel mogelijk doelgroepen blijven aantrekken, waaronder grote gezinnen en mensen met minder inkomen. Daarnaast is men van mening dat hetgeen men nu kan aanbieden (gelet op de staat, de sloopwerkzaamheden etc.) in verhouding is met de entreeprijs. Wellicht als men in de toekomst meer voorzieningen kan bieden, kan de entreeprijs opnieuw beoordeeld worden.
Sterkte:	De Stichting is zich bewust van de maatschappelijke functie waarbij een lage entreeprijs een groot goed is. Tegelijkertijd getuigt het van realiteitszin door een balans te zoeken tussen het aanbod en de prijzen.

Zwakte:	Het inhuren van bevoegde toezichthouders was, in verhouding met de overige uitgaven, een aanzienlijke kostenpost.
Actie:	De Stichting is gestart met het inzetten van vrijwilligers als toezichthouder. Daarmee is een aanzienlijke kostenreductie mogelijk.
Sterkte:	De Stichting is in staat om financiële knelpunten te herkennen en vervolgens om draagvlak en oplossingen te vinden voor een alternatief.

D. Bestuurlijk

Zwakte:	Tijdens de pilotperiode was de Stichting voor een aantal zaken afhankelijk van de gemeente. Ook de toekomstige besluitvorming ligt niet in haar handen.
Actie:	De Stichting heeft veel zelf kunnen regelen, en waar nodig was er goed en constructief contact met de gemeente. Ook in aanloop naar deze evaluatie en de toekomstige besluitvorming is de samenwerking van beide kanten opgezocht en heeft constructief overleg plaatsgevonden.

Sterkte: De Stichting is zich bewust van het besluitvormingsproces, de rollen/bevoegdheden van ambtenaren, het college en de raad alsmede haar eigen rol. De Stichting is een fijne samenwerkingspartner gebleken.

Zwakte: De Stichting is afhankelijk van vrijwilligers. Het verminderen van animo of het onverhoopt uitvallen van vrijwilligers is een risico. Uit onderzoek dat het aandeel vrijwilligers voor structurele taken, zoals bestuursfuncties, op het gebeid van sport afneemt (Mulier-instituut, factsheet 2024/54). Dit zal bij zwembaden naar verwachting niet veel anders zijn.

Actie: Men is en blijft actief bezig met werving van vrijwilligers en/of bestuursleden.

Sterkte: Men heeft oog voor de afhankelijkheid van vrijwilligers. De Stichting staat open voor feedback van de vrijwilligers en neemt maatregelen om de animo op peil te houden (zie ook hieronder onder “organisatorisch”).

Zwakte: De Stichting, haar bestuur of vrijwilligers kunnen aansprakelijk zijn, bijvoorbeeld in geval van ongevallen/incidenten. Het toezichtsplan dient geactualiseerd te worden. Dat is ook (nog) niet ondertekend door de toezichthouders. Het bad is relatief diep (dieper dan 1,40 meter). De toezichthouders hebben geen opleiding gevolgd, mede omdat dit veel tijd kost voor de beoogde personen en omdat onduidelijkheid bestaat over de toekomst van het zwembad.

Actie: De Stichting heeft een (informele) beoordeling van de toezichthouders laten uitvoeren door een daartoe bevoegde instructeur van een zwemvereniging. Deze heeft (mondeling) geoordeeld dat de toezichthouders voldoen aan de gestelde eisen.

Sterkte: Het bad is relatief overzichtelijk, hetgeen bijdraagt aan het toezicht. De Stichting is zich bewust van haar verantwoordelijkheid en (blootstelling aan) aansprakelijkheid en is bereid om hier meer informatie over in te winnen, bijvoorbeeld bij de Vereniging Sport en Gemeenten (VGS). Ook is men van plan om de beoordeling van de toezichthouder schriftelijk te laten bevestigen.

E. Organisatorisch

Zwakte: Het kan een uitdaging zijn om de taken van vrijwilligers leuk en aantrekkelijk te houden. De grootste uitdaging is de doorstroming van vrijwilligers. Immers, kinderen worden groter en zelfstandiger en dan neemt de betrokkenheid van ouders af.

Actie: Vrijwilligers werken in duo’s waardoor er ook een sociale component is. Het winkeltje en de entree werden gecombineerd dus meestal is er genoeg te doen. Vaak blijven ouders van kinderen een praatje maken. De Stichting richt zich voor de nieuwe aanwas van vrijwilligers met name op ouders van jonge kinderen, die hopelijk een aantal jaren betrokken blijven. Zo probeert men een natuurlijke doorloop van vrijwilligers te realiseren. Ook richt men zich op ouders van kinderen uit Posterholt, omdat de kinderen (en ouders) elkaar al via het voetbal kennen.

Sterkte: De Stichting kijkt vooruit naar de toekomst en neemt maatregelen om de animo op peil te houden.

Zwakte: Het bereiden en verkopen van etenswaren leidt tot een grote verantwoordelijkheid, gelet op hygiëne en voedselveiligheid. De koeling en diepvries zijn afhankelijk van de

	stroomvoorziening. De wet- en regelgeving hierover is niet volledig in beeld. Er wordt vooral met gezond verstand gewerkt.
Actie:	Waar voorheen snoepzakjes door kinderen zelf konden worden gevuld, heeft men vanwege de hygiëne besloten om de snoepzakjes vooraf te vullen. Na de stroomuitval (zie ook hiervoor) heeft men de ongekoelde/ontdooide producten weggegooid. Door middel van het bijhouden van verkoop wordt actueel ingekocht waardoor geen sprake is van lange bewaartijden.
Sterkte:	De Stichting is zich goed bewust van het belang van voedselveiligheid en hygiëne. De Stichting staat ervoor open om meer informatie over dit onderwerp tot zich te nemen en zich op dit vlak (indien nodig) te verbeteren. In de toekomst kan men gebruik maken van de (goede) voorzieningen van het MFA.

Zwakte:	Bij het zwembad zijn toiletten aanwezig. Inherent aan die aanwezigheid zijn de aandachtspunten op het gebied van schoonmaak/hygiëne.
Actie:	De Stichting heeft een schoonmaakprotocol. Gedurende de dag worden deze ruimtes gecontroleerd/bijgevuld en aan het einde van de dag schoongemaakt. Voorafgaand aan de volgende openstelling worden de ruimtes opnieuw gecontroleerd.
Sterkte:	De Stichting heeft aandacht voor hygiëne en heeft daarvoor structuur ingericht.

Zwakte:	De Stichting heeft wel eens ongewenst bezoek buiten openingstijden gehad. Er is niets kapot gemaakt, maar het bad blijft gevoelig voor indringers.
Actie:	De Stichting overweegt om in de toekomst de hoge haag aan de voorzijde te vervangen door een lager hekwerk met bijvoorbeeld klimop, zodat meer sociale controle mogelijk is. Ook komt dat wellicht de uitstraling en zichtbaarheid/herkenbaarheid van het zwembad ten goede. Cameratoezicht buiten de openingstijden behoort wellicht ook tot de opties, al zal daarbij rekening moeten worden gehouden met privacy/AVG. Dergelijke zaken kunnen in goede overleg met de gemeente worden besproken.
Sterkte:	De Stichting heeft aandacht voor mogelijke verbeteringen in de toekomst en zoekt op een constructieve wijze naar oplossingen.